

Arjessa mukana

HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN ASUKASLEHTI | JULKINEN TIEDOTE | 2 / 2022

*Hämeenlinnan
olympialaisista 70 vuotta*

s. 4

*Hämeensaaren Kesä-
katu – oleskelu sallittua ja
toivottavaa!*

s. 10

*Hämeenlinna on kunta-
kentän kehittäjäheimoa*

s. 19

Sisällys

Hämeenlinnan joukkoliikenne hyödyntää digiä.....	2
Vexi Salmi -yhteislaulutilaisuus.....	2
Hyvin sanottu -keskustelufestari.....	2
Hämeenlinnan uniikit pitäjät ovat ihan lähellä.....	3
Ikuisesti todellinen olympiakaupunki.....	4
Hämeenlinnan taidemuseo 70 vuotta.....	6
Varautuminen kannattaa.....	8
Hämeensaaren Kesäkatu – oleskelu sallittua ja toivottavaa!.....	10
On taas Hippaloiden aika.....	11
Väritetään Hämeenlinna yhdessä.....	12
ARXin kesäkontilla vietetään kesän parhaat päivät.....	12
Nuoret voivat järjestää omia tapahtumia HÄXin kesässä.....	13
Asiakasmaksulaki yhdenmukaisti pitkäaikaishoivan maksuja.....	14
Mistä on ikäihmisen hyvä asuminen ja arki tehty?.....	16
Omaolon kautta kohti terveempiä elinvuosia.....	17
Kolmenkierto tarkastaa kotikompostoreja.....	18
Hämeenlinnan väki on kuntatyön kehittäjäheimoa.....	19
Kaupungin palvelut kesällä 2022.....	20

VEXI SALMI, MAAILMA ON KAUNIS -YHTEISLAULUTILAISUUS

Hämeenlinnan torilla torstaina 14.7. klo 18. Laulattajina Freeman, Hovimuusikko Ilkka ja Elina Arlin. Musiikin johto Jussi Mikkola.

Tapahtuma toteutetaan yhteistyönä Hämeenlinnan kaupunkikeskustayhdistys ry:n ja OP Etelä-Hämeen kanssa

ARJESSA MUKANA ON HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN JULKAISEMA ASUKASLEHTI, JOKA ILMESTYY VUOSITTAIN 3 KERTAA

JULKAISIJA
Hämeenlinnan kaupunki
PL 84, 13101 Hämeenlinna
Puh. 03 621 2385
viestinta@hameenlinna.fi

VASTAAVA TOIMITTAJA
Tiina Vahtokari

TAITTO
Miika Kangasniemi

PAINOPAIKKA
Forssan Kirjapaino Oy

PAINO
43 000

E-JULKAISU
www.hameenlinna.fi/
asukaslehti

KANNEN KUVA
Miika Kangasniemi

JOUKKOLIIKENNE HYÖDYNTÄÄ DIGIÄ

Hämeenlinnan paikallisliikenteen lippuja voi ostaa nyt myös VR:n Matkalla –sovelluksesta. Paikallisliikenteiden kertalippujen myynti VR:n Matkalla -sovelluksessa on osa matkaketjupalvelua. Matkaketju on matka, joka koostuu useasta eri matkustusmuodosta, jossa matkustaja voi valita esimerkiksi kaukoliikenteen junan ja jatkaa paikallisliikenteen bussilla.

Ajantasaiset kaupunkiliikenteen ja seutuliikenteen aikataulut ja poikkeamat löytyvät sähköisestä reittipaasta, www.reittiopas.hameenlinna.fi.

Lähimaksaminen on helppo maksujärjestelmä bussimatkan maksamiseksi. Lähimaksu soveltuu erityisesti satunnaisille matkalaisille ja taustajärjestelmä laskee aina edullisinta hintaa käyttäjälle.

Waltti-mobiilissa on nyt 30 päivän kausilippu, vuorokausilippu ja opiskelijoiden 30 päivän lippu. Walttia ei voi enää ladata Idänpään, Kaurialan ja Iittalan R-kioskeilla. Muilta osin myyntiverkosto on ennallaan.

Valmisteilla on vuoden 2023 loppuun kestävä pilotti aikuisten juna-bussi –lipusta Waltti-mobiiliin Iittala-Parola-Hämeenlinna-Turenki välille.

HYVIN SANOTTU -KESKUSTELUFESTIVAALI

Ensimmäinen Hyvin sanottu -keskustelufestivaali järjestetään Verkatehtaalla Hämeenlinnassa perjantaista lauantaihin 30.9.-1.10.2022. Tapahtuman järjestää Hyvin sanottu -hanke eli Yle, Erätauko-säätiö ja Hämeenlinnan kaupunki yhdessä muiden hankkeen yhteistyökumppaneiden kanssa.

ISSN-L 1796-2501
ISSN 1796-2501 (painettu)
ISSN 2323-4512 (verkkojulkaisu)

Arjessa mukana –asukaslehden päästöt on kompensoitu täysimääräisesti VCS-sertifioidulla (verra.org) metsiensuojeluhankkeella.

Teksti Tanja Mäki-Kulmala
Kuva Miika Kangasniemi

HÄMEENLINNAN UNIIKIT PITÄJÄT OVAT IHAN LÄHELLÄ

Hämeenlinnan uniikit pitäjät ovat erinomaisia päivä- tai viikonloppuretkikohteita lähimatkailun ystäville. Valitse omasi tai poikkea kesän aikana vaikka jokaisessa!

IHASTU IITTALAAN

Iittala tunnetaan käsityön, muotoilun ja taiteen kylänä, jonne on helppo saapua – myös junalla!

Ihaile lasinpuhaltajien työtä Iittalan lasitehtaan vierailuparvelta, tutustu suomalaisen lasimuotoilun menestystarinaa ja historiaan Designmuseo Iittalassa, poikkea ostoksille Iittalan Outlet-myymälään sekä Hämeenlinnan oman suklaatehtaan Kultasuklaan tehtaanmyymälään. Kruunaa reissu vieraillemalla Iittalan naivistien hyvän-tuulisessa Taivas kattona –kesänäyttelyssä.

HURMAANNU HAUHOSTA

Hauhon idyllinen maalaispitäjä herää todelliseen loistonsa kesäasukkaiden myötä ja kesälauantaaisin kirkonkylä täyttyy toritapahtumien hulinasta.

Hauholla vietetään Niskavuori-viikkoa (24.6.-3.7.), Hauhon musiikkijuhlia (6.-

9.7.) ja kisataan Hauhon jokamiestriathlonissa (3.8.). Poikkea ihastelemaan tunnelmallista Wanhaa Raittia, jonka puutalot pihapiireineen muodostavat yhden parhaiten säilyneistä kirkonkyläkokonaisuuksista Suomessa. Kiipeä raitilta Vuorenharjun näkötorniin, josta aukeaa maisema yli kirkasvetisen Hauhonselän.

LÄMPENE LAMMILLE

Lammin vireästä pellava- ja sahtipitäjästä löytyy Evon lisäksi paljon muutakin nähtävää.

Pellavamarkkinat (18.6.) on Lammin suurin yleisötapahtuma, johon tullaan vuodesta toiseen tapaamaan tuttuja, tekemään ostoksia ja nauttimaan markkinatunnelmasta. Evon retkeilyalueelta löytyy sekä reitti- että majoitusvaihtoehtoja kaiken tasoille patikoijille. Katsasta myös Porkkalan kartanon 90-vuotiaat jättiägaavat sekä Alfred Kordelinin ”murhavaunut” kotiseutumuseossa.

RAKASTU RENKoon

Tiesitkö, Renko on yksi nykyajan pyhiinvaeltajien ykköskohteista Suomessa!

Pyöräile esihistoriallista Hämeen Härkätietä pitkin (katso reittiopas Digitrailista) maalaismaisemia ihastellen tai pakkaa eväät reppuun ja tee retki suolle Heinisuon pitkospuureitille. Muista myös Rengon kesän kohokohta, perinteinen Renkoviikko monipuolisine ohjelmineen.

TUNNE TUULOS

Tuulos on oivallinen kohde historiannälkäiselle kotimaan matkaajalle, sillä sen juuret yltävät syvälle muinaishistoriaan ja pitäjä on toiminut monien traagistenkin tapahtumien näyttämönä.

Ihastele kauppakeskus Tuulosen pihalueella vanhoja lentokoneita, kuten Hanssin Jukkaa, pyörähdä legendaarisen Kapakanmäen päivätansseissa ja kiipeä opastettua reittiä pitkin Laurinkallion linnanvuorelle, jonka huipulta avautuvat huikeat maisemat Suolijärvelle, Pyhäjärvelle ja Tuuloksen kirkolle.

Lue lisää www.hameenlinna.fi/pitajat

Teksti **Sulevi Pellinen** kuvat **Anni Knuutila, Hämeenlinnan kaupunginmuseo**

Heinäkuun 20. päivänä tulee kuluneeksi tasan 70 vuotta siitä, kun vuoden 1952 olympialaisten nykyaikaisen viisiottelun kilpailut julistettiin avatuiksi Ahvenistolla. Hämeenlinna kunnioittaa 70 vuoden olympiamuistoa juhkakisoilla ja saa jälleen kansainvälisiä ottelijoita mukaan.

HÄMEENLINNA – IKUISESTI TODELLINEN OLYMPIAKAUPUNKI

Vaikka Ahvenisto kuului vuonna 1952 virallisesti Vanajan kuntaan, puhuttiin alusta alkaen Hämeenlinnan olympialaisista. Urheilijoita Hämeenlinnassa oli 19 maasta yhteensä 51. Nykyaikaisen viisiottelun lisäksi Hämeenlinnassa järjestettiin pari maahockeyn lohdutussarjan ottelua Kau-

rialan kentällä, kun kisapaikaksi varatun Hyvinkään kentän nurmikko oli alkukesän helteissä kuluttanut nurmipalloon sopimattomaksi. Hämeenlinna oli ainoa paikkakunta, jossa Helsingin lisäksi suoritettiin kokonainen olympialaji alusta loppuun palkintojenjakoihin saakka. Sik-

si Hämeenlinna on ikuisesti todellinen olympiakaupunki.

KISAPAIKAT HUIPPULUOKKAA

Ahveniston Uimastadion - niin kuin 70 vuotta sitten ylväästi ja ansaitusti sanottiin - on ainoa sellaisenaan säilynyt olympiaviisiottelun suorituspaikka. Kisan päätteeksi juostu neljän kilometrin maastajuoksun rata on myöhemmin pystytty varsin tarkkaan löytämään maastosta, mutta aktiivisessa kilpailukäytössä se on harvoin. Miekkausta varten rakennettiin kymmenen puurakentein katettua miekkailurataa, jotka purettiin kisojen jälkeen.

Maastoesteratsastus on kartan perusteella hahmotettavissa, mutta se on osin metsitynyt eikä tarkoitusta varten rakennettuja esteitä ole enää olemassa. Ampumarata oli Poltinahon kasarmialueella, nykyisten Poltinahon liikuntahallien kohdalla. Nykyinen Ahveniston ampumarata on peräisin vuodelta 1963. Ampumaradan tunnelma on kuitenkin samanlainen samalla alueella kuin vuonna 1952. Kilpailuissa jännitti päivittäin pari tuhatta katsojaa, ampumaradalla noin 500. Nykyistä Ahveniston kiviakatsomoa ei vielä ollut, mutta Uima-

70-vuotisjuhlakisojen kiertopalkinto on valmistettu Iittalan Lasitehtaalla.

Vuoden 1952 olympiatulen Ahvenistolla sytytti Arvi Vilhunen.

stadionin viereiseen rinteeseen nykyisen pysäköintipaikan yläpuolelle oli rakennettu laaja penkkikatsomo. Maastossa oli lisäksi paljon satunnaisia katsojia. Ulkomaiden katsojien määrä jäi vähäiseksi, vaikka Hämeenlinnassa oli varauduttu majoittamaan satoja kisavieraita eri maista.

SUOMALAISILLE JOUKKUEPRONSSI

Viisipäiväisen kilpailun ennakkosuosikki oli Lauri Vilkkö, joka oli neljä vuotta aikaisemmin ollut Lontoon olympiakisoissa neljäs. Tällä kertaa olympiakullan vei Ruotsin Lars "Lasse" Hall. Paras suomalai-

sottelija oli Olavi Mannonen, loppupisteissä viides. Lauri Vilkkö oli seitsemäs ja Olavi Rokka kolmastoista. Ahvenistolla suomalaisten kompastuskivi oli miekkailu, siinä sijoitukset jäivät kauas odotetuista. Suomi oli joukkueena paras ammunnessa, uinnissa ja maastajuoksussa; se nosti suomalaiset joukkuekilpailussa pronssille kaksi pistettä paremmalla kokonaispistemäärällä kuin yhdysvaltalaiset.

KIITOSTA TULI

Hämeenlinnan kisat saivat osallistujilta runsaasti kiitosta. Tuleva olympiavoittaja ja Lars Hall oli kaksi vuotta aikaisemmin Ahveniston altaan vihkiäiskilpailuissa todennut uimalan Euroopan kauneimmaksi. Muutamat joukkueenjohtajat tosin väittivät altaan vettä kylmäksi ja sameaksi ja uintitulosten jääneen huonoiksi – silti uinnissa kolme parasta alitti entisen viisiottelun uinnin olympiaennätyksen.

Yhdysvaltain joukkueen johtaja, kenraaliluutnantti Donald F. Hull kirjoitti Yhdysvaltain Olympiakomitean viralliseen julkaisuun arvostavat sanat: "Nykyaikaisen viisiottelun kilpailu Hämeenlinnassa oli tyypillinen vuoden 1952 kisoille. Se oli omistautuneemmin ja perusteellisemmin järjestetty kuin koskaan aikaisemmin. Kilpailun laatu oli paljon aikaisempia parempi ja ennätyksiä rikottiin."

PAIKALLISTA OSAAMISTA OLYMPIAHENGESSÄ

Hämeenlinnan nykyaikaisen olympiaviisiottelun virallisena kisahotellina oli Aulanko, joka palvelee edelleen 70-vuotisjuhlakisojen virallisena majoituspaikkana. Scandic Aulangon lisäksi hämeenlinnalaisuutta edustaa Iittalan Lasitehdas, joka valmistaa juhlakisojen kiertopalkinnon, upean noin 30 senttiä korkean lasimaljan pienoimalleineen. "Kuten menestyvä urheilu, myös lasitaide rakennetaan yhdessä tekemisen kautta. Kilpailuun valmistettujen lasiesineiden suunnittelun lähtökohti-

na toimivat 5-ottelun olympialaisperinteen vaaliminen, kunnianosoitus juhluvoodelle sekä lajin monipuolisuuden esilletuominen. Toteutuksesta ovat vastanneet Iittalan lasitehtaan puhaltajat sekä Tavastian lasikoulun opiskelijat", kuvailee suunnittelusta vastannut **Anni Knuutila**.

Pentathlon Hämeenlinna 1952 Trophy, olympialaisten 70-vuotisjuhlakisat 21.-24.7.2022 Ahvenisto

Hämeenlinnalaisia urheiluhetkiä voi muistella Hämeenlinnan Museo Skogsterissa OOH, URHEILU! –näyttelyssä

Hämeenlinnan olympiaviisiottelusta ja muusta lajiin liittyvästä voi lukea lisää myöhemmin tänä vuonna ilmestyvästä Suomen nykyaikaisen viisiottelun historiasta.

Teksti Jenny Valli kuva Miika Kangasniemi

HÄMEENLINNAN TAIDEMUSEO 70 VUOTTA

Hämeenlinnan taidemuseon 70-vuotisjuhlanäyttely Meidän valintamme esittelee museon henkilökunnan valintoja kokoelmasta.

Hämeenlinnan taidemuseo täyttää tänä vuonna 70 vuotta. Museon syntytarina alkaa talvisodasta, kun syksyllä 1939 Viipurin taidemuseosta evakuoitiin tuolloin esillä olleet teokset turvaan Rautalamille. Sodan jälkeen osa näistä teoksista talletettiin Hämeenlinnaan ja osa Lahteen. Tämän talletuksen ympärille on syntynyt Hämeenlinnan taidemuseo, jolle kunnostettiin tilat Keinusaareissa sijaitsevaan viljamakasiiniin. Uuden museon avajaisia vietettiin 24.5.1952. Näyttelytilat laajenivat pihapiiriin toiseen viljamakasiiniin 25 vuotta sitten, kun **Henna** ja **Pertti Niemistö** päättivät sijoittaa mittavan nykyaikaisen kokoelmansa Hämeenlinnaan, ja tarvittiin lisää näyttelytilaa kokoelman esittelyä varten. Hämeenlinnan taidemuseon taidekokoelmat ovat aarreja, johon taidemuseon henkilökunta on 70-vuotisjuhlavuoden kunniaksi yhdessä sukeltanut valitsemaan Meidän valintamme -näyttelyn teokset. Näyttelyn teoksissa kohdataan ihmisyyden eri puolia; kriisejä, erillisyyttä, elämän varjopuolia ja pimeyttä mutta myös rakkautta, toivoa sekä läheisyyttä. Tarkastelussa on myös ihmisen suhde luontoon ja koko kosmokseen.

Näyttely esittelee teoksia eri aikakausilta Suomen kultakauden helmistä aina 2000-luvulle, taidemuseon viimeisimpiin hankintoihin. Monet kävijöiden rakastamat teokset, kuten **Carl Gustaf Hellqvistin** Tyttö kukkivalla niityllä (1883) sekä **Eero Järnefeltin** Idän myrskyssä (Omakuva, 1894), osoittautuivat myös taidemuseon työnteki-

jöiden suosikeiksi. Kokoelmien viimeaikaiseen kartuntaan kuuluvat mm. **Maija Heiasvuon** Äiti ja poika -veistos (2008) sekä Jarmo Mäkilän Karanteeni (Quarantine) (2020) -teokset. Näyttely on esillä museon Engel-rakennuksessa 11.9.2022 asti.

Lohrmann-rakennuksessa on esillä 16.10.2022 asti Elämän äärellä -näyttely, jonka ovat suunnitelleet ja toteuttaneet Z-sukupolvea edustaneet nuoret Hämeenlinnan taidemuseoon talletetusta Niemistö-kokoelmasta. Nuoret ovat tehneet näyttelyn, joka ravistelee ja antaa elämyksiä sekä nostaa esille nuoria puhuttelevia teemoja. Elämän äärellä -näyttelyn ajan Hämeenlinnan taidemuseoon on ilmainen sisäänpääsy alle 25-vuotiaille.

HENKILÖKUNNAN YHTEISET VALINNAT

Meidän valintamme -näyttelyn kuraattoreina toimi koko museon henkilökunta ja näyttelyn teokset sekä teemat valittiin yhdessä. Hämeenlinnan taidemuseon johtaja **Jenny Valli** kuvailee näyttelyn taustaa ja yhteisten valintojen merkitystä:

– Valitsin, että Hämeenlinnan taidemuseon 70-vuotisjuhlavuoden näyttely tehdään yhdessä koko henkilökuntamme voimin. Se oli päätös, jolla halusin muistuttaa kaikkia meitä siitä, kuinka tärkeää yhdessä tekeminen on. Hetkelliset tai hyvinkin harkitut omat valintamme vaikuttavat yhteisiin päätöksiimme ja niistä syntyy lopulta yhteisen valintamme. Voimme vaikuttaa ja kan-

Taidemuseon yleisöopastukset sunnuntaisin klo 14 ja kieliopastukset (englanti, ruotsi, saksa, japani) klo 13.

namme vastuun – yhdessä!

Meidän valintamme on osoitus koko henkilökunnan yhteistyöstä, jossa törmättiin moniin erilaisiin näkökulmiin ja ajatuksiin. Yhteistyössä jokaisen omat arvot, toimintatavat ja prioriteetit tulivat näkyviksi, kun ne sovittiin muiden ajatteluun ja kokemuksiin. Aina ei ollut helppoa, mutta kaiken keskeltä löytyi punainen lanka, jota seuraamalla näyttely valmistui.

Henkilökunta myös opastaa näyttelyssä Meidän valintamme -näyttelyn kuraattorikierroksilla parittoman viikon keskiviikkoisin klo 14 (kesto n. 20 min). Parillisilla viikoilla kuraattorikierros toteutetaan Elämän äärellä -näyttelyssä, jossa oppaina ovat näyttelyn suunnittelusta ja toteutuksesta vastanneet nuoret. Molempiin näyttelyihin toteutetaan myös yleisöopastuksia sunnuntaisin klo 14 (kesto n. 45 min) sekä kieliopastuksia muun muassa englanniksi, ruotsiksi, saksaksi ja japaniksi sunnuntaisin klo 13 (kesto n. 15 min). Tarkempia tietoja opastuksista löytyy museon verkkosivuilta.

JUHLAVUOSI JA JUHLANÄYTTELY NÄKYVÄT MYÖS MUSEON SEINIEN ULKOPUOLELLA

Meidän valintamme -näyttely ja museon juhlavuosi näkyvät kesän aikana myös museon seinien ulkopuolella. Näyttely laajenee Kauppakeskus Goodmaniin, kun siellä avautuu kesäkuun loppupuolella pop up -galleria, jossa on esillä valokuvaaja, taiteilija **Pekka Luukkolan** Sense of Time -mediataideteos (2012). Teos on esillä 27.6.–8.8.2022.

Taidehalli Hämeessä (Hallituskatu 14, Hämeenlinna) nähdään Hengittävien luomien alla -näyttelyyn kutsuttujen kantahämäläisten kuvataiteilijoiden **Edwina Goldstonen**, **Jussi Gomanin**, **Ilmari Grytan**, **Kati Lehtosen** ja **Simo Ripatin** teokset sekä Aalto-yliopiston elokuva-alan opiskelijoiden lyhytelokuvat, jotka ammentavat Meidän valintamme -näyttelyn teoksista. Näyttely on syntynyt Ars-Häme ry:n ja Hämeenlinnan taidemuseon yhteistyönä. Se on esillä 28.5.–5.7.2022.

www.hameenlinnantaidemuseo.fi

VARAUTUMINEN KANNATTAA

SOSIAALINEN MEDIA TEKI INFORMAATIO-VAIKUTTAMISESTA ARKIPÄIVÄÄ

Lähteistä koonnut Sirpa Silmäri

Informaatiolla on vaikutettu iän kaiken, mutta kehittyvät viestintätekniikat ja etenkin sosiaalinen media ovat tehneet siitä tavanomaisempaa ja helpompaa toteuttaa.

INFORMAATIOViestintä ei sääntöjä kumarra

Suomi on avoin demokratia, jossa ihmiset saavat ilmaista erilaisia näkemyksiään ja eriäviä mielipiteitään. Kaupallisessa, poliittisessa ja aatteellisessa vaikuttamisessa on kuitenkin ollut sääntönsä, joita on kunnioitettu ja joihin on pystynyt luottamaan.

Vihamielinen informaatioviestintä ei sääntöjä kumarra. Sellaiseksi toiminta muuttuu, kun tulilinjalle joutuvat yhteiskuntaa koossa pitävät voimat, luottamus päättäjiin ja instituutioihin sekä perusarvot, ihmis-oikeudet ja oikeusturva. Keinoiksi otetaan harhauttavien ja valheellisten tietojen leittäminen, oikeankin tiedon irrottaminen

asiakokonaisuudestaan ja käyttäminen tarkoitushakuisesti toisessa yhteydessä sekä painostaminen. Tekijät voivat olla valtioita, organisaatioita, järjestöjä tai yksittäisiä ihmisiä, joilla on missio.

KIELI JA VIESTIEN TAHTI PALJASTAVAT AUTOMAATIN

Informaatiovaikuttamisen tunnistamisessa lähdekritiikki ja medianlukutaito ovat kaiken perusta. Puntaroi saamasi uuden viestin, tarinan tai uutisen luotettavuutta ja vaikuttamistarkoitusta, motiivia ja tavoitetta, sekä sen julkaisuajankohtaa, kohderyhmää ja julkaisijan profiilia.

Vastaperustettu tili, joka tuuppaa sisältöjä julkaistavaksi tiheällä tahdilla, tuskin on ihminen, vaan kyseessä on mitä ilmeisimmän automatisoitu tili. Myös viestien kieli ja epäjohtonmukaisuudet tekstissä voivat paljastaa automaattikäännökset. Tarkkana kannattaa olla myös verkkosivujen osoitteiden kanssa. Tunnettujen verkko-osoittei-

den väärentäminen on yleinen informaatiovaikuttamisen keino.

ÄLÄ PEUKUTA JA JAA TARKISTAMATTA

Sosiaalisessa mediassa on syytä olla tarkkana, mitä tietoja jakaa itsestä, perheestä ja ystävistä. Myös tuntemattomien kaveripyyntöihin kannattaa suhtautua varauksella. Toimi itse vastuullisesti ja lähdekriittisesti. Älä peukuta, kommentoi tai jaa materiaalia, jollet ole varma sen luotettavuudesta ja asiallisuudesta. Informaatiovaikuttamisen suitsiminen kuuluu meille kaikille. Tietomurrot, uhkailu, kiristys ja lahjonta ovat poliisin selvitettäviä asioita.

LÄHTEET:

Informaatiovaikuttamiseen vastaaminen, opas viestijöille, Valtioneuvoston kanslia
Informaatiovaikuttaminen, Kyberturvallisuuskeskus
Informaatiovaikuttamisen tunnistaminen somessa, Harto Pönkä

joja, mikä mahdollistaa rikollisen toiminnan satunnaisista paikosta ympäri maailmaa.

SUOJAA OMAT TIETOSI

Tietojärjestelmien suojauksen parantuessa rikolliset etsivät uusia heikkoja lenkkejä ja usein ne löytyvät käyttäjistä, jotka ovat huo-

limattomia tai hyväuskoisia. Henkilökohtaisessa suojaautumisessa ei tarvitse mennä äärimmäisyyksiin, mutta perusasioiden on oltava kunnossa.

Tärkeää on suojata omat henkilötiedot, tiedot ja varat. Henkilötietojen suojaamisen perusasia on miettiä, mihin ja mitä tietoja antaa. Tietoja annettaessa tehdään tietoinen päätös luottaa palveluun. Palvelun käytön loppuessa on muistettava sulkea tili tai pyydettyä tietojen poistoa. Salasanan pituudeksi suositellaan usein 15 merkkiä, mutta tärkeää on myös valita joka palveluun oma salana. Tärkeissä palveluissa on järkevä käyttää kaksivaiheista tunnistautumista. Kaksivaiheinen tunnistautuminen on tekniikka, jolla henkilön identiteetti varmennetaan käyttämällä kahta eri tunnistautumismenetelmää. Käyttäjä voi kirjautua palveluun sa-

72 TUNTIA

Teksti Mikaela Uoti

Kotitalouksien varautumisesta on suuri apu yhteiskunnan häiriönsietokyvylle ja ennen kaikkea ihmiselle itselleen. Kodeissa tulisi varautua pärjäämään itsenäisesti ainakin kolme vuorokautta häiriötilanteen sattuessa. Viranomaisten tulee jo lainkin perusteella varautua häiriötilanteisiin sekä turvata toimintansa ja palvelujensa kaikissa olosuhteissa. Meidän jokaisen tulisi myös itse varautua pärjäämään ilman yhteiskunnan tarjoamaa apua häiriötilanteen sattuessa. Häiriötilanteissa kannattaa seurata luotettavia tiedonlähteitä. Tällaisia ovat mm. Yleisradion kanavat, kunnan viestintäkanavat sekä sähkö- ja vesiyhtiöiden viestintäkanavat. Lisätietoa varautumisesta löytyy osoitteesta www.72tuntia.fi.

HÄIRIÖ SÄHKÖNJAKELUSSA VAIKUTTA NOPEASTI

Mahdollisia sähkökatkoksia varten on kotiin hyvä hankkia paristoilla toimiva radio sekä varaparistoja. Puhelin kannattaa pitää aina hyvin ladattuna, ja lisäksi vara-akku tai täyteen ladattu matkalaturi ovat hyödyllinen lisä. Sähkökatkojen korjaaminen

lasanan lisäksi esimerkiksi puhelimeen lähetettävällä, jokaisella kirjautumiskerralla vaihtuvalla koodilla.

LUOTTOKORTTITIE TOJEN KANSSA VAROVAISUUS KANNATTAA

Rahaa voi menettää moniin eri huijauksiin, jos luottokorttitietojen kanssa on varomaton. Oma pankki antaa hyviä neuvoja, miten suojata kortti- ja muut maksutiedot. Tuotteita kannattaa tilata vain tunnetuista verkko-kaupoista ja maksuliikenteeseen kannattaa käyttää suojattua maksutapaa omalta pankilta tai maksupalvelusta. Hyvällä sopimuksella maksun hoitava palvelu voi jopa korvata saamatta jääneen lähetyksen. Vahingon sattuessa menetetään rahaa, tietoa vuotaa, tietoa tuhoutuu tai palvelu ei toimi. Näihin asioihin kannattaa varautua miettimällä,

voi kestää pitkiäkin aikoja, sillä vikaantuneet alueet saattavat olla laajoja sekä hankalasti saavutettavia.

KUN VETTÄ EI TULE

Kotona kannattaa säilyttää aina muutama litra kaupasta ostettua pullovettä vesikatkojen varalta. Puhdasta juomavettä on hyvä olla noin kaksi litraa henkeä kohden. Lisäksi vettä tarvitaan ruoanlaittoon ja hygieniaan. Vesikatkot ovat tavallisesti lyhyitä, ja pitkissä, eli vuorokauden jatkuvissa katkoissa järjestetään yleensä vedenjakelua. Kotoa tulisikin löytyä riittävän iso ja, kannellisia tai korkillisia astioita veden kuljettamiseen.

KAAPPIIN PIENI VARASTO ELINTARVIKKEITA

Hyvin säilyvää, sellaisenaan syötävää ruokaa kannattaa varastoida perheelle ja lemmikeille kolmeksi vuorokauksi. Erinomaisia vaihtoehtoja ovat esimerkiksi mehut, säilykkeet, näkkileipä ja riisikakut, pähkinät, murot ja myslit, huoneenlämmössä säilyvä maito ja kasviuomat sekä välipalapatukat. Ns. kotivaraan kuuluvat myös keinot valmistaa ruokaa ilman sähköä (retkikei-

miten voisi ennalta ehkäistä tilanteen tai miten toimia kyseisessä tilanteessa.

Oma pankki ja poliisi voivat olla apuna huijauksissa. Tietosuojavaltuutetun toimistolta saa apua tietovuodon tapahtuessa. Tietojen tuhoutumista vastaan pystyy suojautumaan varmistamalla tiedot kahteen eri paikkaan.

Tietoturvaosaaminen on tärkeä kansalaistaito, joka koskettaa sekä aikuisia että lapsia. Kyberturvallisuuskeskuksen sivuilla esimerkiksi on ohjeita ja oppaita oman tietoturvan parantamiseen kotona ja työpaikalla. Ja muistetaan edes tämä: viranomaiset ja pankit eivät koskaan kysy käyttäjätunnuksia ja salasanoja puhelimitse, sähköpostilla tai sosiaalisen media kautta. www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/ohjeet

tin tai grilli), kotiapteekkiin kuuluvat tarvikkeet ja henkilökohtaiset reseptilääkkeet sekä jonkin verran käteistä rahaa.

ASUNNON KYLMENEMISESTÄ NOPEASTI ONGELMA

Tulisijoja lukuun ottamatta lämmittämisessä tarvitaan aina sähköä. Jykevää kivitalo kylmenee ilman lämmitystä alle +10 asteeseen noin kolmessa vuorokaudessa, puutalot vain vuorokaudessa. Kodin kylmenemisen varalta on säilöön hyvä hankkia riittävästi lämpimiä vaatteita ja peittoja. Jos asunnon lämpötila laskee alle +15 asteen, tulisi siirtyä yhteen huoneeseen ja pyrkiä pitämään sitä lämpimänä. Ikkunat ja ovet kannattaa peittää paksuilla verhoilla tai vilteillä sekä pukea päälle lämpimät ja hengittävät vaatteet.

JOS ULKONA ULVOO VAARAMERKKI

Vaara- ja hätätilanteissa viranomaiset varoitavat väestöä uhkaavasta, välittömästä vaarasta yleisellä vaaramerkillä ja -tiedotteella. Yhden minuutin mittaisen nousevan ja laskevan äänimerkin soidessa tulee heti siirtyä sisätiloihin ja seurata viranomaistiedotteita.

TIETOTURVAOSAAMINEN ON KANSALAISTAITO

Teksti Vesa Laitinen

VERKOSTA TULEVIIN KYBERUHKIIN VOI VARAUTUA

Palveluiden siirtyminen verkkoon on tuonut rikollisille ja kiusantekijöille uusia mahdollisuuksia ansaita rahaa tai tehdä vahinkoa.

Viime vuosina otsikoihin on päätynyt uutisia esimerkiksi polttoaineen jakelun ja maksuliikenteen häirinnästä ja vakoilua ja sotaa on käyty jo vuosia digitaalisessa maailmassa. Internetin merkittävien hyötyjen mukana on tullut myös ikäviä asioita. Avoimessa internetissä ei ole juuri ollenkaan maiden välisiä ra-

Koemmeiko tänä kesänä Hämeensaarella järven rannalla kesäillan tanssit, virkkausklubin, lasten mehukioskin, laiturijoogaa, viulukonsertin, pituushyppykisat biitsillä, kuutamouinnin, lasten keppari-tapahtuman tai yhteisen illallisen elokuun hämärtyvässä illassa? Vai kaiken tämän ja paljon muuta? Tule, järjestä ja nauti! Otetaan Hämeensaari yhdessä haltuun!

HÄMEENSAAREN KESÄKATU - OLESKELU SALLITTU JA TOIVOTTAVAA!

Teksti Veera Antikainen, Satu Sihvonen Kuva Miika Kangasniemi

Hämeensaari muuttuu tänä kesänä kaikkien yhteiseksi olohuoneeksi, kun Kesäkatu-kokeilu valtaa alueen aina uimahallilta skeittiparkille asti. Kesäkadulla yhdistyy niin kulttuuri, hyvät maut kuin yhdessä tekeminen ja viihtyminen. Kaupungin puolesta alueelle tuottaa toimintaa mm. Kulttuurikeskus ARX, HÄX sekä Hämeenlinnan kaupungin nuoriso- ja vammaispalvelut. Luvassa on erilaisia toiminnallisia työpajoja, esityksiä ja tapahtumia, unohtamatta rentoa yhdessä oloa. Tule rohkeasti mukaan!

KESÄKATU TEHDÄÄN YHDESSÄ

Kuka vaan voi järjestää oman maksuttoman tapahtumansa Kesäkadulla ja olla samalla luomassa kaupunkilaisten yhteistä

olohuonetta. Hämeensaareen ovat terve-
tulleita pienet tapahtumat minä tahansa
päivänä pitkin kesää. Tapahtuma-aika on
1.6.–31.8.2022 ja tapahtumia voi ilmoittaa
koko kesän ajan.

Tarkemmat tiedot Kesäkadun tapahtumista
löytyy osoitteesta www.hameenlinna.fi/kesakatu. Tapahtumakalenteri päivittyy
pitkin kesää, joten kannattaa pysyä kuulol-
la!

LUPAMENETTELYÄ KEVENNETTY

Kesäkadulle on luotu kevennetty lupame-
nettely tapahtuman tai toiminnan ilmoit-
tamiseen. Tapahtuman järjestäminen on
maksutonta. Kaikkiin Kesäkadulla jär-

jestettäviin tapahtumiin tulee olla vapaa-
pääsy ja niiden on oltava kaikille avoimia.
Oman tapahtuman voi ilmoittaa mukaan
täyttämällä nettisivuilta löytyvän ilmoit-
tautumislomakkeen. Tapahtumien käyt-
töön voi ilmaiseksi varata myös lavan.

Hämeensaaren kesäkatu on osa ympäristö-
ministeriön rahoittamaan Kestävä kaupun-
ki-hanketta.

www.hameenlinna.fi/kesakatu.

Yhteyshenkilö

Viestintäassistentti Jade Rauhansydän
jade.rauhansydan@hameenlinna.fi
puh. 040 636 1617

Lasten taidefestivaali Hippalot järjestetään kahdeksi
vuodeksi venähtäneen koronatauon jälkeen Hämeenlin-
nan Verkatehtaalalla 28.-31.7. Teemana sykkii innostava
ja kävijöitä osallistava katutaide.

TÄTÄ ON ODOTETTU - ON TAAS HIPPALOIDEN AIKA!

Teksti Riikka-Leena Puistola
Kuvat Nella Turkki, Hans Gerritsen,
Antti Kokkola

Teatterin Päänäyttämöllä nähdään tänä
vuonna kaksi esitystä, Race Horse Compa-
nyn sirkusteos Chevalier torstaina 28.7. ja
Tanssiteatteri Raatikon vauhdikas Super-
sankarit lauantaina 30.7. Hippaloita tähdit-
tävät myös Alankomaista saapuva De Stille
vauhdikkaalla Do-Re-Mi-Ka-Do -teoksel-
laan ja kotimaista nukketeatterin kärkeä
edustava Kuuma Ankanpoikanen Prinssessa
Pikkiriikki – kaikkien tuhmuroijien sankari
–teoksellaan. Katuteatteria nähdään jokai-
sena festaripäivänä vaihtuvan ryhmän esi-
tämänä klo 11 ja 13 ja se on katsojille mak-
sutonta.

Hippaloiden työpajakattaus on tänä vuonna
erityisen runsas – siitä löytyy ihan varmasti
jokaiselle jotakin. Pienimmät työpajailevat

Vauvalandiassa ja Taaperolandiassa. Vähän
isommat pääsevät skeittaamaan, tekemään
konemusaa, tutustumaan vr-laseihin ja
tuunaamaan vaatteita. Työpajaliput sisältä-
vät aina lapsen ja aikuisen. Lippujen hank-
kimisessa kannattaa olla nopea, sillä osa
pajoista myydään perinteisesti loppuun.

Verkatehtaan rantaan nousevan HIPPO-la-
van ohjelma on tälläkin kertaa runsas.
Torstaina kuullaan lastenmusiikin uutta tu-
lokasta, Megasakkia ja perjantaina breika-
taan Toistuvien yllätysten kanssa. Lauantai
on selkeästi pääpäivä ja lavalle kiipeää kes-
tosuosikki Pikku Papun orkesteri. Sunnun-
taina jamitellaan Höpinätötterön kanssa.
Koko HIPPO-lavan ohjelma on maksutonta.

Yksi festivaalin takuuhitti on Verkatehtaan
päärakennuksen edustalle nouseva Extre-
me-piha. Maksuttomalta leikkipihalta ei

tänä vuonna vauhtia puutu. Pihalla voi rul-
lailla ja temppuilla eri pisteillä ja katsastaa
ja koristella omia kypäriä ja ajokkeja. Extre-
me-piha on avoinna jokaisena festivaali-
päivänä klo 10-17.

Hippaloiden alue on kokenut joitakin muu-
toksia koronatauon aikana. ARX-talo muut-
ti kaksi vuotta sitten uudelle paikalle ja
työpajat löytyvät nykyisin Opistotalosta ja
Lyseon koulusta. Esitykset nähdään Teatte-
rin Päänäyttämöllä, Versta-näyttämöllä ja
Verkatehtaan toisesta kerroksesta löytyväs-
sä jurtassa.

Hippaloiden koko ohjelma löytyy osoittees-
ta: www.hippalot.fi

Liput ovat myynnissä Ticketmasterin toi-
mipisteissä (Hämeenlinnassa Verkatehtaan
lippukauppa) ja verkkokaupassa.

Teksti **Eira Enkvist** kuva **Jussi Lehtiö**

Vielä ehtii mukaan Katutaidefestivaali Räikeen työpajoihin

VÄRITETÄÄN HÄMEENLINNA YHDESSÄ

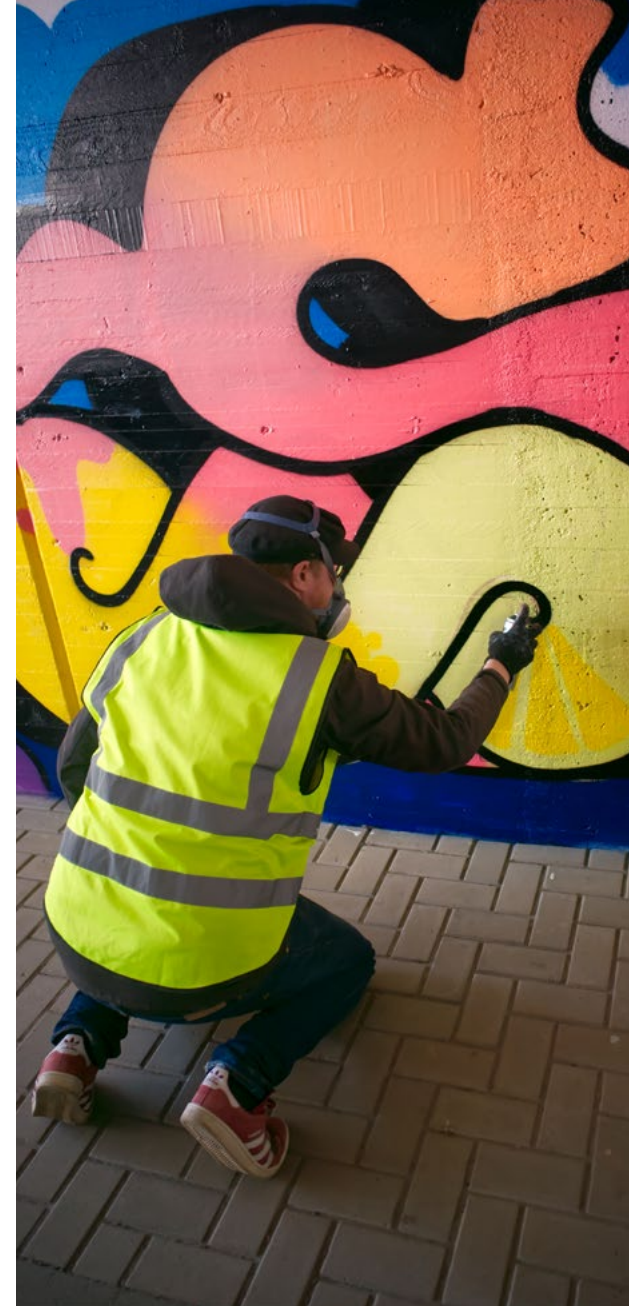
Katutaidefestivaali Räikee on värittänyt toukokuusta asti kaupungin harmaimpia kohtia, kuten muuntajia ja alikulkutunneleita. Mukana on parikymmentä katutaiteilijaa, joiden työskentelyä voi tulla seuraamaan tapahtuman aikana.

Maalauskohteina ovat tänä vuonna Kaurialan liikennepuiston tiilikoppi, Citymarketin alikulkutunneli, Viipurintien levähdyspaikat, Hopeaseppien siltojen alikulut, uimahallin alikulkutunneli, bussipysäkkejä sekä maalausseinät ympäri kaupunkia. Räikeessä korostuu ohjattu, yhteisöllinen

taidetoiminta. Katutaidefestivaaliin kuuluu ohjattuja työpajoja sekä maalauskilpailu lapsille ja nuorille. Räikeen työpajat ovat kaikille avoimia ja maksuttomia, eikä aikaisempaa kokemusta ei tarvita.

Räikeen tuottaa Kulttuurikeskus ARXin HÄX-nuorisokulttuuri, mutta festivaali toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

-Minusta on tärkeää tuoda kaupunkiin väriä, ja lisätä sen kautta hyvinvointia ja viihtyvyyttä, toteaa Räikeen perustaja ja taiteellinen johtaja **Juuso Suuronen**.

ARXIN KESÄKONTILLA VIETETÄÄN KESÄN PARHAAT PÄIVÄT

Teksti **Eira Enkvist**
Kuva **Riikka-Leena Puistola**

Tänä kesänä Kulttuurikeskus ARXin tuki-kohtana toimii ARXin kesäkontti Hämeenlinnan uimahallin rannassa. Luvassa on hauskaa taideammattilaisten ohjaamaa tekemistä koko kesän ajan kaikenikäisille lapsille ja nuorille, ilmaiseksi tottakai. Ke-

säkontti on osa Hämeensaaren Kesäkatua, josta rakentuu kaikkien kaupunkilaisten yhteinen olohuone.

Kesäkontti on auki neljänä päivänä viikossa klo 10-13 muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Viikoittain järjestetään vaihtuva ohjattu taidetyöpaja, jonka lisäksi kesäkontilla on koko kesän jatkuvaa nonstop-tekemistä kuten kuvataiteilua,

vesileikkejä, puutarhanhoitoa ja pihapelejä.

Kesän ohjelma suunniteltiin yhdessä kulttuurikeskuksen kävijöiden kanssa. Lasten ideoista saivat alkunsa muun muassa työpajat, joissa tehdään taidekakuja ja -pizzoja kierrätysmateriaaleista sekä taidemagia -pajat, joissa hypätään taikuiden

maailmaan taikasauvoja ja liemiä tekemällä. Kontin avajaisviikolla maali saa roiskua ja kädet työnnetään multa, kun kesäkontista ja sen ympäristöstä tuunataan yhdessä viihtyisiä kesäkeidas. Kesäkontin ohjaajilta voi myös toivoa itselle mieluisaa tekemistä kesän aikana.

Työpajoihin ei tarvitse ilmoittautua ennakoon, vaan mukaan voi tulla niinä päivinä, ja niin pitkäksi aikaa, kun itselle sopii. Osallistuminen ei vaadi aiempaa kokemusta taideharrastamisesta ja kaikki työvälineet ja materiaalit löytyvät kontilta. Kesäkadulta löytyy myös vesipiste ja vessat.

Alle kouluikäiset lapset osallistuvat toimintaan oman aikuisen kanssa, sitä vanhemmat lapset voivat tulla kontille ilman aikuista. Pakkaa siis eväät, vesipullo ja uikarit matkaan ja tule viettämään kesän parasta päivää ARXin kesäkontille! Huomioi, että ARXin kesäkontin ohjaajat eivät voi toimia uimavalvojina.

Teksti ja kuva **Eira Enkvist**

NUORET VOIVAT JÄRJESTÄÄ OMIA TAPAHTUMIA HÄXIN KESÄSSÄ

Nuorille kulttuuritoimintaa tarjoava HÄXin kesäkontti muuttaa kesän ajaksi Hämeensaaren Skeittipuistoon. Kesäkontin ohjatuissa työpajoissa on katutanssia, katu-aidetta, skeittausta, musiikin tekemistä ja dj-työskentelyä. Skeittikoulua pitää Skate ry ja Windmill skatecompany joka maanantai klo 13–15. Lisäksi kesän aikana neljänä torstaina nuoret saavat kokeilla wakeboardingia Vanaja Wake & SUPin toimipisteellä, ilmoittautuminen info@vanajawake.com. Ohjatun toiminnan lisäksi HÄXin kontilla on omaehtoista tekemistä.

Skeittipuistossa voi järjestää tapahtumia keskiviikkoisin. Avoimia tapahtumia voi järjestää viitenä keskiviikkona klo 15-20 kesä-elokuussa 22.6., 29.6., 6.7., 20.7. ja 3.8. Tee tapahtumavaraus osoitteessa www.kulttuurikeskusarx.fi/haxinkesa/. Tapahtumiin saa teknisen varustuksen ja täyden tuen sekä halutessaan apua markkinoinnin kanssa.

HÄXin kesäkontti on muutoin avoinna ma-pe klo 12–15.

Teksti Taina Kärki kuva Teemu Tretjakov

ASIAKASMAKSULAKI YHDENMUKAISTI PITKÄAIKAISHOIVAN MAKSUJA

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia uudistettiin 1.7.2021 alkaen. Uudistus toi merkittäviä muutoksia muun muassa ikäihmisten pitkäaikaisten koti- ja asumispalvelujen maksuihin. Asiaksmaksujen perusteet yhdenmukaistuivat pitkäaikaisessa hoivassa, maksuissa huomioidaan vähennyksiä ja maksukattoon sisältyvät palvelut laajentuivat.

ASIAKASMAKSUJEN EI TULISI OLLA ESTENÄ HOIVALLE

Jos asiakasmaksun periminen vaarantaa asiakkaan tai hänen perheensä toimeentulon, on maksuihin mahdollista hakea maksualennusta tai –vapautusta tulo- ja menolaskelman perusteella. Laskelmasa huomioidaan asiakkaan ja hänen puolisonsa todelliset tulot, menot, säästöt ja varallisuus. Ensisijaisesti maksua alennetaan tai jätetään perimättä, mutta maksuihin on myös mahdollista saada toimeentulotukea.

Jos asiakkaalla on vaikeuksia maksaa yksittäistä laskua, voi hän pyytää laskun eräpäivän siirtoa tai laskun maksamista erissä.

Ikääntyneille on saatavilla tukia ja etuuk- sia KELAlta. Näitä ovat mm. eläkettä saavan hoitotuki, eläkkeensaajan asumis- tuki, lääkekustannusten lisäkorvaus (lääkekatto) ja matkakulujen korvaus sairauden tai kuntoutuksen vuoksi tehtävistä matkoista.

JULKISEN TERVEYDENHUOLLON MAKSUKATTO 692 EUROA VUODESSA

Julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuissa on 692 euron maksukatto kalenterivuotta kohti, joka tarkoittaa, että kalenterivuoden aikana maksukattoon sisältyvistä palveluista saadaan periä maksuja 692 euroon saakka. Maksukaton täyttymisen jälkeen ovat maksukattoon sisältyvät palvelut maksuttomia kalenterivuoden loppuun, lukuun ottamatta lyhytaikaishoidon maksua, joka alenee 49,60 eurosta 22,80 euroon hoitopäivältä.

Asiakkaan maksut tallentuvat automaattisesti maksukaton seurantatietoihin Kanta-Hämeessä poislukien Forssa, jossa on oma järjestelmä. Koska maksukatto on valtakunnallinen, asiakkaan on itse seurattava maksukaton täyttymistä, jos hänellä on laskutustapahtumia Kanta-Hämeen ulkopuolelta. Maksukaton täyttyttyä asiakas saa ns. vapaakortin, jonka myöntää se laitos, jossa maksukatto täyttyy. Vapaakortin myöntävä laitos selviää, kun laskut laitetaan hoitopäivämäärän mukaiseen järjestykseen.

Jos maksukattoon ei ole laskettu kaikkia tapahtumia, ole yhteydessä kyseisen palvelun laskutukseen.

KOTIHOIDON MAKSUN VOI SELVITTÄÄ LASKURILLA

Säännölliseen kotihoitoon ja ei-ympäri- vuorokautiseen palveluasumiseen sovelletaan samoja maksuperiaatteita. Maksu perustuu palvelutuntimäärään, bruttotuloihin ja käyttäjän maksukykyyn sekä perheen kokoon. Ennen maksun määrittämistä vähennetään bruttotuloista lakisääteinen tuloraja.

Hämeenlinnan kaupungin internetsivuilta osoitteesta www.hameenlinna.fi/kotihoido löytyy laskuri, jolla kotihoidon maksun määrää voi arvioida.

Maksussa otetaan huomioon myös vähennyksiä. Yleisin on edunvalvojan palkkio. Muita mahdollisia vähennyksiä voivat olla elatusapu, avopuolisoiden yhteistalouden purkamisessa annetussa laissa tarkoitettu hyvitys tai maksu ns. syytingistä. Vähennyksiä ei saa esim. lääke-, asumis- tai tuki- palvelukustannuksista.

TEHOSTETUN PALVELUASUMISEN MAKSUT NETTOTULOJEN PERUSTEELLA

Tehostettu palveluasuminen tarkoittaa käytännössä sitä, että asiakas asuu palvelukodissa, jossa apua, hoivaa ja huolenpitoa on saatavilla ympäri vuorokauden. Samoja maksuperusteita sovelletaan myös, jos

asiakkaan hoivapaikka on pitkäaikaisessa perhehoidossa tai sosiaalihuollon laitoksessa, eli vanhainkodissa.

Tehostetun palveluasumisen asiakasmaksu lasketaan nettotulojen perusteella, eli tulot huomioidaan verojen jälkeen.

Asiakasmaksut määräytyvät seuraavasti:

- yksinasuva, enintään 85 % nettotuloista ja vähennykset
- pariskunnan pienempituloinen jää kotiin ja suurempituloinen siirtyy hoivaan, enintään 42,5 % puolisojen yhteenlasketusta kuukausitulosta ja vähennykset
- kummankin puolison ollessa hoivassa, enintään 85 % asiakkaan nettokuukausituloista ja vähennykset
- asiakkaan käyttöön tulee jäädä palveluasumisessa vähintään 167 euroa ja laitoshoidossa 112 euroa
- asiakasmaksu sisältää ateriat

Lakisääteisiä vähennyksiä ovat edunvalvojan palkkio, elatusapu, avopuolisoiden yhteistalouden purkamisessa annetussa laissa tarkoitettu hyvitys, maksu syytingistä, asumismenot ympärivuorokautisen hoivan yksikössä ja reseptillä määrätty lääkkeet. Mikäli asiakas saa asumistukea, vähennetään se asumismenoista.

OMAN ASUNNON KULUISTA VOI SAADA VÄHENNYKSIÄ

Pitkäaikaiseen palveluasumiseen tai tehostettuun palveluasumiseen siirtyessään asiakas voi saada vähennyksiä edellisen asunnon kustannuksista enintään 6 kuukauden ajalta. Kuluista huomioidaan hakijan osuus. Vähennyksinä huomioidaan mm. vesi ja sähkö, pakollinen kotivakuutus, kohtuulliset lämmityskulut, vuokra-asunnosta tai asumisoikeusasunnosta lisäksi vuokra tai käyttövastike ja omistusasunnosta mm. kiinteistövero, hoitovastike ja jätehuoltomaksu.

Lisätietoja sote-asiakasmaksuista löytyy osoitteesta:

stm.fi/sotehuollon-asiakasmaksut

Teksti **Pentti Repo** kuva **Miika Kangasniemi**

MISTÄ ON IKÄIHMISEN HYVÄ ASUMINEN JA ARKI TEHTY?

Hyvä terveys, turvallinen koti, tuttu naapurusto. Näistä on ikäihmisen hyvä arki tehty. Tähän kiteytyy ”Meikä asuu, missä haluu” -hankkeen asukaskyselyn keskeisin sisältö. Saimme kyselyyn 500 vastausta, 2/3 kantakaupungista ja 1/3 pitäjistä.

Valtaosa ikäihmisistä kokee itse olevansa vastuussa omista asioistaan ja tulevaisuudesta. He haluavat asua nykyisessä kodissaan tutun turvallisuudessa ympäristössä mahdollisimman pitkään. Jos muutto uuteen kotiin syystä tai toisesta tulee ajankohtaiseksi, uutta kotia kuvaavat sanat: oma, tilava, toimiva, esteetön, lähellä palveluita.

NYKYINEN ASUNTOKANTA VANHAA

Hämeenlinnassa pääosa ikäihmisten asunnoista on jo rakennettu. Asumista kuvaavat vanhaan rakennuskantaan ja esteettömyyteen liittyvät ongelmat. Keskeisiä ovat asutavuuden ylläpitäminen ja parantaminen sekä esteettömyyden huomioiminen.

Kiireellisin tehtävä on kartoittaa nykyisen asuntokannan muutostarpeet ja tehdä ehdotuksia sekä suunnitelmia korjaus- ja täydennysrakentamisen käyttöön.

KESKELLÄ ELÄMÄÄ

Ikäihmisille on tärkeää mahdollisuus olla omissa oloissaan, mutta samalla niin nuoremmat kuin vanhemmat ikäihmiset ko-

rostavat myös yhteisöllisyyden merkitystä. Yhteisöllisyys ja sen mukanaan tuoma mahdollisuus sosiaaliin kontakteihin ja harrastuksiin kuuluvat ikääntyvien mielekkään elämän kokonaisuuteen.

Tuttu ympäristö, tutuiksi tulleet naapurit ja ystävät ylläpitävät turvallisuuden tunnetta ja sosiaalista hyvinvointia. Heiltä saa myös apua tarvittaessa.

IKÄYSTÄVÄLLINEN LÄHIYMPÄRISTÖ TUKEE TOIMINTAKYKYÄ

Ikäihmiset toivovat ikäystävällistä lähiympäristöä, jossa toimintakyvyn muutokset ja muistioireet on huomioitu. Siinä on toimintakykyä tukevia elementtejä, kuten turvallisia oleskelualueita, pihoja, puistoja, kävelyreittejä ja penkkejä, jotka kutsuvat liikkumaan ja osallistumaan. Myös esteettömyys huomioidaan ja sitä edistetään katujen ja yleisten alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa.

LÄHIPALVELUT ROLLAATTORIMATKAN PÄÄSSÄ

Ikäihmisille lähipalvelut ovat osa hyvää elämää. Arkipalveluiden, kuten kauppa ja apteekki, tulee sijaita rollaattorimatkan päässä. Terveys-, sosiaali- ja muiden hyvin-

vointi- ja hoivapalvelujen tulee olla helposti saavutettavissa.

SELKEÄÄ TIEDOTUSTA KAIVATAAN

Ikäihmiset tarvitsevat selkeän tiedotuspolun ensikontaktista asiantuntijalle – senioripuhelin, sähköinen ja perinteinen tiedottaminen, henkilökohtainen neuvonta.

Meikä-hankkeen yhteydessä toteutettu kysely toimii lähtökohtana ikäihmisten oman asumisen suunnittelussa ja toteutuksessa sekä ikäihmisten ennakoivan ja varautuvan asumisen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kirjoittaja on Meikä-hankkeen ikäihmisten osion vastaava ja Ikäihmisten raadin puheenjohtaja

OMAOLON KAUTTA KOHTI TERVEEMPIÄ ELINVUOSIA

Verkossa toimivan Omaolon sähköinen terveystarkastus on palvelu, jossa ei tarvitse varata etukäteen vastaanottoaikaa eikä kaivaa lompakkoa. Riittää, että järjestät aikaa noin 15 minuuttia ja vastaat terveystarkastuksen kysymyksiin osoitteessa www.omaolo.fi.

Vastaustesi perusteella Omaolon terveys-

tarkastus kertoo sairastumisriskistäsi ja arvioi eliniänodotteesi. Lisäksi tulospöytä kertoo missä voisi parantaa ja miten.

– Jos omat voimavarat eivät riitä, tulokset voi lähettää omalle terveysasemalle. Joissain tapauksissa voi saada suoran ajanvarausmahdollisuuden ammatilaisen vastaanotolle, täsmentää sähköisen

asioinnin asiantuntija **Ilona Rönkkö** Hämeen liiton Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushankkeesta.

Omaolossa on tarjolla maksuttomia verkkovalmennuksia, joista voit valita haluamasi tueksi kohti terveempiä elinvuosia.

– Kun asiakas on antanut Omaolossa tietonsa ja palvelu on muodostanut niistä koosteen, ammattilaisen on helpompi suunnitella hoito yksilölliseksi ja juuri kyseisen asiakkaan terveyttä edistäväksi, kertoo sairaanhoitaja **Annina Junikka** Hämeenlinnan Viipurintien terveysasemalta.

Terveystarkastus arvioi elintapojasi ja henkistä hyvinvointiasi. Se kertoo, miten elintapasi vaikuttavat arvioituun elinikääsi ja sairastumisriskeihisi. Tarkastus pohjautuu Kustannus Oy Duodecimin Duodecim STAR®-palveluun. Laskentakaavat perustuvat suomalaisiin väestön seurantalukemiin.

Hyvinvointivalmennukset kannustavat sinua elin- ja elämäntapamuutoksiin, joilla hyvinvointisi voi kohentua. Voit aloittaa hyvinvointivalmennuksia itsenäisesti tai ammattilaisen suosittelemana.

Terveystarkastus ja hyvinvointivalmennukset löytyvät osoitteesta www.omaolo.fi.

LISÄTIETOJA

Ilona Rönkkö
ilona.ronkko@hameenlinna.fi,
puh. 050 318 0494
Annina Junikka
annina.junikka@hameenlinna.fi,
puh. 050 502 4710

Teksti *Veera Petäsno*ro kuva *Miika Kangasniemi*

KOLMENKIERTO TARKASTAA KESÄLLÄ KOTIKOMPOSTOREJA

Hattulassa, Hämeenlinnassa, Janakkalassa ja Valkeakoskella tehtävien tarkastusten avulla jätelautakunta seuraa jätehuoltomääräysten noudattamista. Määräysten mukaan asuinkiinteistön sekajäteastian pisin mahdollinen tyhjennysväli on nel-

jä viikkoa, jos biojätettä ei kompostoida tai kerätä erikseen. Jäteastian tyhjennysvälin voi tarvittaessa pidentää kahdeksaan viikkoon, jos biojäte kompostoidaan tai erillis-kerätään kiinteistöltä.

Tarkastettavat kiinteistöt on valittu satunnaisesti niiden joukosta, jotka ovat ilmoittaneet Kiertokapula Oy:lle kompostoivansa biojätteen, ja joilla on pidennetty jäteastian tyhjennysväli. Asukkaille lähetetään etukäteen kirje tarkastuksesta.

MILLAINEN KOMPOSTORIN PITÄÄ OLLA?

Jätehuoltomääräysten mukaan kompostorin pitää olla haittaeläimiltä suojattu, kun kompostoidaan biojätettä. Biojätteellä tarkoitetaan eloperäistä keittiö- tai elintarvikkejätettä tai syötäväksi kasvatettuja kasvinosia. Taajamassa kompostorin pitää olla lämpöeristetty. Taajaman ulkopuolella kompostori voi olla eristämätön.

Puutarhajätteen kompostointiin riittää lämpöeristämätön kompostori tai kehikko. Puutarhajätteellä tarkoitetaan maatuvaa jätettä, kuten ruohoa, puiden lehtiä, risuja ja oksia, mutta ei syötäväksi kasvatettuja kasvinosia.

BIOJÄTE KIERTOON

Uuden ilmoitusvelvollisuuden taustalla on tarve saada nykyistä suurempi osa biojätteestä kiertoon. Suomen yhdyskuntajätteen kierrätysaste on junnannut vuosikaudet paikallaan. Vuosina 2015–2019 yhdyskuntajätteestä kierrätettiin vain 41–43 prosenttia. Asukkailta kerätty sekajäte sisältää keskimäärin yhden kolmasosan biojätettä, joka päättyy poltettavaksi ja hyödynnetään näin energiana. Märän biojätteen

polttaminen on kuitenkin varsin tehotonta.

Miten kierrätysaste saadaan nousuun? Jätelain uudistus (2021) lisää erilliskeräystä lähivuosina voimakkaasti. Vuoden 2024 aikana biojätteen erilliskeräys laajenee jätelautakunta Kolmenkierron alueen isojen taajamien kaikille asuinkiinteistöille. Vaihtoehtona erilliskeräykselle on kompostointi. Tämän vuoksi jätehuoltoviranomainen tarvitsee tiedot taajamien komposteista.

Taajamien ulkopuolelle erilliskeräysveloitetta ei tule, koska pitkien ajomatkojen takaa biojätettä ei ympäristösyistä kannata hakea. Kuitenkin myös haja-asutusalueen asukkaiden pitää tehdä kompostointi-ilmoitus. Jätehuoltoviranomainen kokoaa tiedot rekisteriin, josta voidaan tulevaisuudessa seurata kierrätysasteen kehittymistä.

JÄTELAUTAKUNNAN KOMPOSTOINTI-ILMOITUSLOMAKE AVAUTUU ELOKUUSSA

Kaikesta biojätteen kompostoinnista pitää tehdä kompostointi-ilmoitus jätelautakuntaan. Tähän asti kompostointi-ilmoitus on tehty Kiertokapula Oy:lle vain, jos asukas on halunnut harventaa jäteastian tyhjennysväliä. Sähköinen ilmoituslomake avautuu asukkaiden käyttöön viimeistään elokuussa.

Jätelautakunta Kolmenkierto toimii Kiertokapula Oy:n 13 osakaskunnan jätehuoltoviranomaisena.

Lisätietoja:

Jätehuoltosuunnittelija Veera Petäsno,ro, veera.petasnoro@hameenlinna.fi puh. 050 325 1445

Teksti *Sirpa Silmäri* kuva *Miika Kangasniemi*

HÄMEENLINNAN VÄKI ON KUNTATYÖN KEHITTÄJÄHEIMOJA

Kuntatyö ei ainakaan Hämeenlinnassa ole enää lainkaan sitä mitä kliseisesti luullaan tai väitetään. Uudistamme työn tekemisen tapoja ja toimintamalleja. Tärkeää on, että toimintakulttuuri mahdollistaa erilaiset kokeilut ja teot, jotka rakentavat tulevaisuuden Hämeenlinnaa. Työelämä ja toimintaympäristö on viime vuosien aikana muuttunut nopeammin kuin koskaan ennen ja sen takia tarvitsemme kykyä uudistua ja uudistaa.

Kaupungin henkilöstöstä jo runsaat 70 henkilöä on suorittanut tuotekehityksen erikoisammattitutkinnon. Valmennukseen osallistuvat ovat verkostoituneet yli toimialarajojen, tehneet isoja ja pieniä kokeiluja sekä ottaneet satoja kehitysaskelita tulevaisuuden Hämeenlinnaa luoden. Uusi ammattitutkintoa suorittava ryhmä aloittaa syksyllä.

Hämeenlinnan kaupungin henkilöstöllä on mahdollisuus tehdä työtä monipaikkaisesti ja työaikojen osalta joustetaan hyvinkin monin tavoin. Henkilöstön hyvinvoinnista ja aktiivisuudesta huolehditaan mm. monipuolisella liikuntatarjottimella, hyvinvointivalmennuksilla, liikunnalla työn lomassa, sähköpyörälainoilla ja palvelusvuosimistamisilla.

”KÄVELYPALAVERI ON VIIKON KOHOKOHTA”

Joka tiistaiaamu starttaa sähän kuin sähän kävelemään iso joukko Hämeenlinnan seudun työllisyys kuntakokeilun henkilökuntaa. Liikkeellä ei olla pelkästään

laittamassa töppöstä toisen eteen, vaan samalla pidetään viikkokokousta yhteisistä ajankohtaisista asioista.

– Näistä kävelypalaverista on muodostunut meille osallistujille viikon kohokohta. Ja voi sitä harmia ja petymystä, jos mukaan ei jostain syystä pääsekään, tietää hankinta-asiantuntija **Hilkka Luukkonen**.

Itse hän suuntaa kulkunsa mielellään metsään, mutta palaveriin voi halutessaan osallistua myös kuntosalilta. Monipaikkaisuus on teknisesti mahdollista ja sallittua.

– Huonoa omaatuntoa työajalla liikkumisesta ei tarvitse kenenkään kantaa, koska kaupunki työnantajana nimenomaan suosittelee sitä, naurattaa Luukkonen.

TYÖN TUUNAUKSELLA SAA JOUSTOA ARJEN AIKATAULUIHIN

Sosiaaliohjaaja **Eveliina Sampakoskes** ei puuduttava kahdeksasta neljään rutiini ole koskaan tuntunut omalta. Siksi hän tarttui innostuneena työnantajansa tarjoamaan mahdollisuuteen kokeilla joustotyötä.

– Nyt takana on neljän kuukauden kokeilu ja päätin jatkaa oman työajan tuunausta tästä eteenkinpäin. Tykästyin, kiittää Sampakoski.

– Parasta tässä on, kun voi itse vaikuttaa työhönsä, sen suunnitteluun, ja tehdä sitä silloin, kun oma vireystaso on parhaimmil-

laan. Se motivoi.

Sampakoski saattaa aamulla venyttää uniaan hiukan pidempään kuin mitä pelkkä työaikalukuma sallisi ja tulla töihin esimerkiksi kello kymmeneksi.

– Toisinaan taas voin tehdä arkena lyhyemmän työpäivän ja kuitata puuttuvat tunnit lauantaina kirjauksia tehden. Rajat työlle ja vapaa-ajalle tässä joutuu luomaan itse. Minulla se tarkoittaa, että sunnuntaisin en tee töitä.

Asiakastapaamisia Sampakoski ei vielä ole sopinut virka-ajan ulkopuolelle.

– Suunnitelmissa kuitenkin on, että voisin kokeilla niitä iltoihin ja lauantaihin, jos se helpottaisi töissä tai koulussa olevia asiakkaitani.

HAE MEILLE TÖIHIN

www.hameenlinna.fi/tyopaikat

KAUPUNGIN PALVELUT KESÄLLÄ 2022

TERVEYSPALVELUT

Idänpään, Jukolan, Lammin, Ojoisten ja Viipurintien terveysasemat toimivat kesäajan normaalisti.

Suljettu 20.6.-10.7.

Rengon terveysasema ja laboratorio, puh. 03 621 9175, asiointi Jukolan terveysasemalla. Neuvola Ojoisten lastentalon neuvolassa, Mäyräntie 3, 13600 HML.

Kalvolan terveysasema ja laboratorio, puh. 03 621 9160, asiointi Ojoisten terveysasemalla. Neuvola Ojoisten lastentalon neuvolassa, Mäyräntie 3, 13600 HML.

Hauhon terveysasema ja laboratorio, puh. 03 621 9140, asiointi Lammin terveysasemalla. Neuvola Lammin neuvolassa, Evontie 33, 16900 Lammi.

Röntgenin Viipurintien toimipiste avoinna normaalisti ma-pe klo 8-15. Keskitetty ajanvaraus puh. 03 621 9281 ma-pe klo 8-11.30 ja klo 12.30-14.00. Hammaskuvausten ajanvaraus puh. 03 621 9100

Hammashoito

Renko suljettu 20.6.-18.7.2022, Hauho ja Kalvola suljettu 4.-31.7.2022. Keskitetty ajanvaraus klo 8.00-15.00 puh. 03 621 9100. Kiireettömät puhelut mielellään iltapäivällä. Viikonlopun päivystys klo 8-21 Kanta-Hämeen keskussairaalassa, Ahvenistontie 20, 13530 HML, puh. 040 620 5664.

Apuvälinelainaamo Viipurintien terveysasemalla ma, to klo 8-12, ti klo 12-16, ke klo 12-17, pe klo 8-10, puhelut aukioloaikoina puh. 03 621 9266.

Viipurintien hoitotarvikejakelu 25.7.-26.8.2022 ma klo 8-12, ti klo 8-12, ke klo

14-17, puh. 03 621 9269. To-pe suljettu, ei myöskään puhelinpalvelua. Poikkeuksellisesti suljettu to 23.6.2022 ja to 29.9.2022.

Lammin terveysaseman hoitotarvikejakelu avoinna ma-pe 8-12.30, yhteydenotot ma-pe 11.30-12.30 puh. 03 621 9130.

Hauhon terveysaseman hoitotarvikejakelu avoinna terveysaseman aukioloaikoina, puh. 03 621 9140. 20.6.-10.7.2022 jakelu Viipurintien hoitotarvikejakelussa.

Kalvolan terveysaseman hoitotarvikejakelu arkisin ti klo 14 -15.30 ja pe klo 8-9, muuten ajanvarauksella puh. 03 621 9160. 20.6.-10.7.2022 jakelu Viipurintien hoitotarvikejakelussa.

Rengon terveysaseman hoitotarvikejakelu avoinna terveysaseman aukioloaikoina puh. 03 621 9175. 20.6.-10.7.2022 jakelu Viipurintien hoitotarvikejakelussa.

Nuorten terveysneuvontapiste suljettu 4.-24.7 ja silloin kiireisimmät asiat hoitetaan omilla terveysasemilla, muuten piste on avoinna arkisin ma-to klo 8-15. Sisäänkäynti Turuntie 4, 2.krs (Stagen yläkerta), takapihan ovesta.

Muistathan myös sähköisen Omaolo-palvelumme, osoitteessa www.omaolo.fi.

PALVELUPISTEET

Palvelupiste Kastelli, Wetterhoffinkatu 2, ma-pe klo 9-16, puh. 03 621 3370, palvelupiste@hameenlinna.fi.

Kaupunkirakenteen asiakaspalvelu, ma-pe klo 9-15, vain puhelimitse puh. 03 621 2310 tai sähköpostitse myypalvelupiste@hameenlinna.fi.

KIRJASTOT

Hauho, Punnanmäentie 18, 14700 Hauho, ma-ti klo 12-18, ke-pe klo 10-16.

Kalvola, Sauvalanaukio 4, 14500 Iittala, ma-ti klo 12-18, ke-pe klo 10-16.

Lammi, Linjatie 12, 16900 Lammi, ma-ti klo 12-19, to-pe klo 10-16.

Renko, Rengonraitti 7, 14300 Renko, ma-ti klo 13-18, ke-pe klo 10-15.

Tuulos, Pannujärventie 10, 14820 Tuulos, ma-ti 13-18, ke-to 11-16.

Pääkirjasto, Lukiokatu 2, 13100 HML ma-to klo 10-19, pe klo 10-17, la klo 10-15.

Nummen kirjasto, Kylätie 24, 13500 HML ma-ti klo 10-18, ke-pe klo 10-16.

Omatoimikirjastot

Pääkirjastoon, Hauhon ja Nummen kirjastoihin pääsee sisään omatoimiaikana klo 6-22 Vanamo-kirjastojen kirjastokortilla ja tunnustuvalla. Voit käyttää myös Hämeenlinna taskussa sovellukseen ladattavaa digikirjastokorttia.

Kirjastoautot

Koulujen loma-aikoina koulu- ja päiväkotipysäkeillä ei käydä aamupäivisin. Kirjastoautot eivät kulje 24.6.-31.7.2022.

Kaupungin puhelinvaihde

Ma-pe 8-16 puh. 03 6211, puhelinvaihde@hameenlinna.fi

Tarkista aukioloajat ja täydentyvät tiedot

www.hameenlinna.fi/kesa